

Moestuinen in de provincie Mayo-Dallah

Aanvraag 2023.

DOEL:

Algemeen

- Meer weerbaarheid tegen de effecten van klimaatverandering op landbouw voor boeren in zeven dorpen in het zuiden van Tsjaad.
- Diversificatie van hun bronnen van inkomsten en van voeding.

Specifiek

- Inrichting en omheining van zeven moestuinen (elk ca 1 hectare) in de provincie Mayo-Dallah.
- Training in tuinbouwtechnieken voor boeren in zeven dorpen.

PROJECTHOUDER: Centre Chrétien d'Appui au Developpement Communautaire (CECADEC), Pala.

BEDRAG: 27.907 € (zeven moestuinen à 3.987 €)

Markt in Pala, hoofdstad van de provincie Mayo-Dallah.

ACHTERGROND

Landbouw is de belangrijkste bron van inkomsten voor ruim 80% van de bevolking van Tsjaad. De belangrijkste gewassen zijn gierst en sorghum. Van gierst- of sorghummeel wordt een soort bal van pasta gemaakt, die de basis is van de dagelijkse maaltijd voor alle Tsjadianen. Daarnaast verbouwen boeren o.a. pinda's, sesam en katoen, alles tijdens het regenseizoen, van juni tot in oktober. Met de oogst in september en oktober moeten families het grootste deel van hun inkomen en voedselvoorraad voor het jaar binnen krijgen.

Maar oogsten worden in snel tempo onzekerder. De gevolgen van klimaatverandering zijn de laatste jaren steeds heftiger geworden. Het grootste probleem is dat de regen zo ongelijkmatig valt dat het bijna onvermijdelijk is dat boeren verliezen lijden. Het ene jaar regent het niet op het verwachte moment, dan weer regent het plotseling heftig. Net als in andere Sahellanden was het in Tsjaad in 2021 veel te droog, maar in 2022 waren er overstromingen waardoor 1,5 miljoen mensen op drift raakten. Wie rond juni te vroeg zaait ziet gewassen soms niet rijpen, wie te laat zaait ziet zaaigoed wegspoelen. Gezinnen die alleen gierst of sorghum verbouwen kunnen in grote problemen komen. Tsjaad staat vijfde op een lijst van het Disaster Risk Management Knowledge Centre van de Europese Unie van landen die het meest bloot staan aan crises en natuurlijke rampen. (INFORM rapport 2022)

Daarom bevordert CECADDEC de aanleg van moestuinen. Het gaat daarbij op de eerste plaats om de diversificatie van inkomsten. Boeren hebben dankzij de verkoop van groenten in ieder geval inkomsten, ook als de gierst- of sorghumoogst mislukt.

Voor de verbouw van groenten, peper en kruiden is juist de droge tijd, van november tot maart, het meest geschikt. Er is dan niet te veel water, en na de oogst van gierst en sorghum hebben mannen en vrouwen de tijd om de snelgroeïende planten te verzorgen en om de tuinen regelmatig te bevoeien. Dat bevoeien kan, omdat groenten op kleinere oppervlakten verbouwd worden dan gierst. Tegelijk brengen ze per hectare meer geld op.

De populariteit van groenten is de laatste decennia sterk gegroeid, een fenomeen dat overal in Afrika samengaat met verstedelijking en met de invloed van stadscultuur ook op het platteland. In dit geval is dat een positieve invloed. De opbrengst van moestuinen wordt gemakkelijk verkocht op lokale markten en de markt van Pala (hoofdstad van de provincie Mayo-Dallah).

Het inkomen wordt gebruikt voor schoolgeld, kleding, keukengerei etc. En het kan ervoor zorgen dat mensen aan het einde van de droge tijd niet tegen hoge rente geld of sorghum hoeven te lenen. Een deel van de opbrengst gaat naar de keuken van de verbouwers zelf. Gezinnen eten daardoor gezonder.

PROJECT

In elk van de zeven dorpen hebben groepen (tuinbouwverenigingen) gezamenlijk aan hun dorpshoofd grond gevraagd. Ze hebben 2 à 3 hectare per moestuin. Die hebben ze met hakken en spaden ontgonnen en geploegd. Vervolgens graven ze zelf waterputten, een of meerdere per tuin. Voor metselwerk aan de binnenkant wordt een gespecialiseerde metselaar ingehuurd. Het bodemwater zit in Mayo-Dallah niet diep (5 à 10 meter) en is tot het einde van de droge tijd beschikbaar. Moestuinbedden kunnen zo een paar keer per week begoten worden.

Het duurste deel van het project is de plaatsing van omheiningen van ijzerdraad. De tuinen liggen niet ver van de dorpen. Daar lopen niet alleen geiten van bewoners zelf, maar ook kuddes koeien en schapen van nomaden. Die komen door klimaatverandering steeds verder naar het zuiden van het land, tot in dichtbevolkte gebieden als hier. Het is onvermijdelijk dat kuddes af en toe door bebouwde, maar niet omheinde velden lopen, omdat er niet voldoende “wildernis” meer over is waar ze geen schade kunnen aanrichten. Maar helaas leidt schade door het vee van nomaden, mensen met een heel andere cultuur dan die van de bevolking hier, vaak tot ernstige conflicten. Niemand heeft kunnen voorkomen dat daarbij de laatste jaren honderden doden vielen. De conflicten zijn onderdeel van veel grotere politieke spanningen en van het feit dat de welvaart en de vooruitzichten voor zo veel bevolkingsgroepen in Tsjaad afnemen. Maar de aanleiding is steeds dezelfde: vee dat gewassen van anderen vertrappt. Dat kan beter vermeden worden.

Omheiningen van doornstruiken zijn belangrijk, maar geen afdoende oplossing. Van dode doornstruiken zijn er niet genoeg voorhanden. Nieuw geplante, jonge doornstruiken zijn pas na een aantal jaren sterk genoeg om geiten buiten te houden. Daarom zijn omheiningen van ijzerdraad nodig, verankerd in goten van cement. Meeste werk voor de installatie doen de begunstigden zelf. Lassen en cement gieten gebeurt door betaalde specialisten. Rondom de omheiningen worden doornstruiken geplant.

Groenten die in de moestuinen worden verbouwd zijn wortels, sla, tomaten, bieten, kool, pepers en kruiden. Ook de nieuwe gewassen Angolabonen en Morenga zijn populair. Beide hebben veel voedingswaarde en een hoge marktwaarde, en in elkaars nabijheid geplant versterken ze elkaars groei.

CECADEC biedt de boeren cursussen van enkele dagen om de meest efficiënte tuinbouwmethoden te leren. Daarbij komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- de inrichting van bedden voor efficiënt bemesten, bevoeien en wieden,
- afwisseling van planten die stikstof in de bodem binden of juist niet,
- het maken van compost
- het maken van natuurlijke insecticiden op basis van zaden van de neemboom
- het drogen van groenten en kruiden

DOELGROEP

Volgens de Human Development Index van de Verenigde naties is Tsjaad het op-een-na armste land ter wereld. 6,4 miljoen van de 17 miljoen inwoners leven in armoede (minder dan 1 dollar per dag). De doelgroep van dit project zijn niet de allerarmsten. Maar het gaat wel om families die nu al niet voldoende geld hebben om elk kind naar te laten gaan of passende schoenen te kunnen geven. Zonder spreiding van hun bronnen van inkomsten zouden ze bij een misoogst in armoede vervallen.

In zeven dorpen (Latta, Poutchili Djouazi, Bissi Keda, Doué, Dramngol, Lagon en Zahleu) zijn mannen en vrouwen zelf al begonnen met de aanleg van moestuinen op grond die ze daarvoor gezamenlijk van het dorpshoofd in bruikleen hebben gekregen. Ze organiseren zich als groep om voorzieningen als water en omheiningen mogelijk te maken. Binnen elke moestuin hebben ongeveer tien families een *plot* waarop ze hun eigen groenten verbouwen. De directe doelgroep bestaat uit ongeveer zeventig families, of tenminste 400 personen. Iets meer dan de helft van de tuinbouwers die CECADEC ondersteunt zijn vrouwen.

TOEKOMST

De begunstigden van dit project zullen na de installatie van de putten en omheiningen, en met hun nieuwe kennis nog vele seizoenen kunnen doorgaan met tuinbouw. De grond is voor onbeperkte tijd in bruikleen gegeven, in overeenstemming met de traditie in Tsjaad. Zolang de grond bewerkt wordt, is die nu van de tuinbouwers. Nieuwe zaden zullen na de oogst van groenten steeds opnieuw gekocht worden. Een overheidsdienst verkoopt verbeterde zaden voor veel gewassen, zodat de hele oogst voor consumptie verkocht kan worden.

De provincie Mayo-Dallah is relatief dichtbevolkt. De belangstelling voor moestuinen groeit snel. Daar waar goede voorbeelden zijn, zijn er ook veel mensen om die te volgen. Als dit project tot goede resultaten leidt, wil CECADEC een aantal van de betrokken groepen vragen om als “modeltuin” te functioneren, waar tuinbouwers uit andere dorpen de “good practices” kunnen zien.

ACTIVITEITEN EN PLANNING

- Omheining van zeven tuinen. Oktober 2023.
- Aanleg van zeven putten. Oktober-november 2023.
- Trainingen. September en november 2023.
- Elke groep ontvangt materialen (kruiwagens, hakken etc, emmers). September-oktober.
- Elke groep ontvangt een eerste voorraad zaden. September-oktober 2023
- Een “animateur” helpt met de planning van activiteiten en volgt de voortgang. Sept 2023-maart 2024.

PROJECTHOUDER

De lokale ontwikkelingsorganisatie CECADDEC is verbonden aan de Tsjaadse *Eglise Fraternelle Lutherienne* en is sinds 1988 actief in de Mayo-Dallah. Ze heeft projecten (gehad) op het gebied van herbebossing, de productie en promotie van verbeterde vuurplaatsen (die minder hout verbruiken), training voor ondernemerschap en sanitatie (bouw van 58 latrines). Op het gebied van tuinbouw gaf CECADDEC eerder al cursussen aan 150 mensen. De organisatie telt tien medewerkers en wordt onder meer gesteund door Tearfund en Swissaid.

De medewerkers van CECADDEC in Pala.

BUDGET

	Totaal in Fcfa	Gevraagd Fcfa	Gevraagd €
7 putten	840.000	840.000	
7 omheiningen	11.778.000		
hekwerk, cement, materialen		10.903.000	
arbeid eigen bijdrage dorpen	875.000		
zaden	1.817.400	1.817.400	
tuingereedschap	2.066.000	1.801.000	
pompen		765.000	
cursussen	2.460.000		
“thee”		490.000	
materiaal		10.000	
vervoer	280.000		
salaris animateur 6 maanden		1.200.000	
bijdrage salaris directeur en boekhouder		480.000	
(benzine, tel, rapportage CECADDEC)	378.000		
totaal	20.214.400	18.306.000	= 27.907 €

(3.987 € per tuin)

Eigen bijdragen doelgroep

arbeid omheiningen	875.000
tuingereedschappen	2.050.000
benzine en onderhoud pompen	1.728.000
vervoer ivm cursussen	280.000

Eigen bijdrage CECADDEC

benzine, telefoon voor volgen en rapportage	378.000
Totaal	5.311.000 = 8.097 €